

هنر

تعداد منابع: ۱۲ اصلی و ۳ ارجاعی

• در این بخش، مباحث هنر اسلامی و سیر تحولات آن می‌آید.

Decors d'Islam

معماری - تزیین و نقوش تزیینی

چشم‌انداز جغرافیایی هنرهای تزیینی اسلام در تمام مراحل تاریخی و کلیه سرزمین‌هایی است که اسلام به آن‌جا راه یافت. کتاب حاوی مباحثی درباره تزیینات گیاهی و اشکال هندسی و نمونه‌هایی از نقوش گل، خط و مرمر است. به عقیده نویسنده، اسلام طی قرن‌های اولیه توانست در تمام شرق و غرب گسترش پیدا کند و میراث‌های فرهنگی مناطق فتح شده را در قالب ارزش‌های قرآنی بریزد و از ترکیب آنها تمدنی با ابعاد و وجوه مختلف خلق کند. شاهد بر این ادعا معماری بناهایی است که تا امروز موجود است. کتاب هم‌چنین حاوی عکس‌های فراوانی از نمونه‌های تزیین و مینیاتوری و تنوع مواد مورد استفاده در ساخت آنهاست. بخش دیگری از کتاب به توضیح ارتباط میان ساختار آثار معماری و تزیینات آن با مفاهیم قرآنی به‌کار رفته در آنها اختصاص دارد. بعضی از سرفصل‌های کتاب چنین است: گنجینه‌های اصلی، دنیای عرب، دنیای ترک‌زبان، ایران و آسیای میانه و دنیای هند؛ هنرها، معرفت و مهارت (موزاییک، مرمر، آجر و سرامیک)؛ جدولی از کارهای هنری برنزی، چوبی و طلاکاری؛ نمونه‌های تزیینی، گیاهان، اشکال هندسی و خط و کتابت.

دیژرژ، ژیرار؛ **کلیونو، دومینیک**

۶۵۲E - **عظمت‌های اسلام: معماری، تزیینات و**

طرز احسانی، نیو یورک: ون - دوم، ۲۲۴

ص. انگلیسی، وزبری (گالینگور).

شابک: ۰۸۶۵۶۵۲۱۴۷

کنگره: NA۳۸۰ / C۵۷۱۳

دیوبی: ۲۱ ۹۱۷/۶۷۱ ۷۲۹/۰

کد پارسا: B۲۳۳۹۹

عنوان به لاتین:

حسینی اصفهانی، سید مرتضی

۶۵۰ - **جایگاه هنر در فرهنگ دینی، ویراسته محسن ملا کاظمی اصفهانی، ۲ جلد/ جلد دوم، قم: فرهنگ قرآن، چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه، ۳۰۱ ص، فارسی، وزبری (شمیز)، بها: ۱۲۰۰۰ ریال.**

فروست: مجموعه آثار ۱۵

شابک: ۷۰۵-۹۳۱۷۷-۹۳۴-۹۶۴۴ ج ۲

کنگره: BP۲۳۲۲/۸/H۴۵J۲

دیوبی: ۲۹۷/۴۸۷

کد پارسا: B۲۰۸۲۵

هنر - کلیات - مباحث تطبیقی و نظری - دیدگاه قرآن و حدیث؛ پیام‌شناسی - معجزه (کلام)؛ هنر - کلیات - مباحث تطبیقی و نظری - جنبه‌های عرفانی

به تبیین هنر از دیدگاه قرآن می‌پردازد و معجزات پیامبران و اولیای خدا را با این دید که هنر الهی هستند بررسی می‌کند. نویسنده، ابتدا با بیان این که هنر منشأ الهی دارد، به بررسی هنر از دیدگاه فلسفی و عرفانی می‌پردازد و در ادامه هنر را در اسلام مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهد. مباحث کتاب، در بردارنده واژه‌هایی است نظیر: خلافة اللہی، فضل؛ تهذیب نفس؛ ربوبیت الهی؛ وجود فتنه‌ها و بلاها. نویسنده، با برشمردن چهره‌های قرآنی، به بیان زندگی و برخی از معجزات آنان می‌پردازد که حکایت از هنر آنها می‌کند. وی هم‌چنین به مباحثی درباره هنر مرسوم؛ ترغیب قرآن به هنر؛ انسان و هنر؛ هنر در سایه پرورش و ربوبیت الهی؛ هنر در قالب انسان‌های نمونه؛ فزاهایی از هنر حضرت آدم (ع)؛ و حضرت موسی (ع) و حضرت عیسی (ع) و هنر حضرت سلیمان پرداخته است.

میساخت و آنها را در قالب ارزشهای اسلامی میریخت و بر طبق تعالیم قرآن احیا و بازسازی میکرد. به عنوان مثال، آثار کشف شده در قرطبه، بنای تاج محل، قبه صخره و هنر معماری مغرب شاهد این مدعا هستند. سرفصلهای کتاب عبارتند از: سوریه و فلسطین در عصر اموی - تاریخ امویان، هنر و معماری دوره امویان و تزئینات آثار معماری در این دوره، عراق و ایران و مصر در قرنهای هشتم تا سیزدهم میلادی، عباسیان و کارگزاران آنان، تاریخچه عباسیان، هنر معماری، هنر تزئینی و هنر تزئینی اسلامی دوره عباسیان، تونس و مصر در قرنهای هشتم تا دوازدهم میلادی، حکومت اغالبه (بنی غالب) در ابتدای کتاب تعداد زیادی نقشه و عکس ضمیمه گشته است.

راگسبرگ، دیوید

۶۵۴- آغاز نقش: نوشتن تاریخ هنر در قرن ۱۶

ایران، آمریکا: بریل، ۲۵۲ ص، انگلیسی.

فروست: مقرنس، تکمله‌ها

شابک: ۹۰۰۴۱۱۳۷۶۲

کد پارسا: B۲۳۴۰۹

عنوان به لاتین:

Prefacing the Image: The writing of art history in sixteenth-century Iran

هنر - کلیات - کاتالوگ‌ها: صفویه - هنر/تاریخ و جغرافی)

حواوی مطالبی است در مورد مقدمه‌هایی که بین سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۶۰۹ جهت معرفی آلبوم‌های خوشنویسی، نقاشی و طراحی دوره صفویه به زبان فارسی نوشته شده است. کتاب با توضیحاتی در مورد مقدمه خوشنویسی، دوست محمد و مفهوم بردازی وی در خصوص تاریخ و زیبایی‌شناسی تصویر به پایان می‌رسد. این اثر که دارای ۴۰ تصویر و تعدادی جدول است، نخستین تحقیق در این باب و دیگر کارهای فرهنگی است و علاوه بر آن، انواع گسترده منابع اولیه دیگر را شرح می‌دهد.

سجلماسی، محمود (به کوششی)

۶۵۴- هنر خوشنویسی

اسلام، پاریس: گالیما، ۲۳۹ ص، فرانسوی، وزیری.

Splendors of Islam: Architecture, decoration, and design

معماری - تزئین و نقوش تزئینی

اثری است مصور که به بررسی معماری اسلامی و ارزش‌های زیبایی‌شناختی آن می‌پردازد. دومنیک کلونوت، استاد دانشگاه تولوز و از پژوهشگران هنرهای اسلامی است، نگاهی دارد به سبک‌های مختلف معماری اسلامی که در نتیجه تلفیق فرهنگ اسلامی و فرهنگ مناطق تحت سیطره اسلام، ایجاد شده است. سپس، به معرفی مشاهیر طراحی و معماری اسلامی و مصالح به کار رفته در این بناها پرداخته است. در پایان به بررسی زیبایی‌شناختی معماری اسلامی پرداخته است. تبیین رابطه فرم بنا و تزئینات به کار رفته مضامین و مفاهیم تزئینات و دکوراسیون بناها می‌پردازد.

دیلیوس، پیترو؛ هانتشتاین؛ مارکوس

۶۵۴- هنر و تمدن اسلامی

اسلامی، فرانسه: کونمان، ۵۴۰ ص، فرانسوی.

شابک: ۳۸۲۹۰۲۵۵۶۴

کد پارسا: B۲۳۵۳۱

عنوان به لاتین:

Arts et Civilisations de l'Islam

هنر - کلیات - تاریخ: تمدن و فرهنگ اسلامی - تاریخ (جامه‌شناسی)

پژوهشی درباره تأثیرات متقابل هنرها و تمدن‌های اسلامی و غیر اسلامی بر یکدیگر است که به روش روان و واضح و در قالب توصیفی تاریخی عرضه شده است. کتاب حواوی مباحثی در زمینه هنرهای تاریخی و تجسمی و دینی اسلامی در کشورهای سوریه، تونس و مغولستان است. در این کتاب همچنین تنوع موجود در هنر معماری مساجد کشورهای مغرب، فارس [ایران] و ترکیه و بیژانس بررسی شده است و هنر مینیاتور سازی و استادان این رشته و هنر فلزکاری مانند ساخت آفتابها و کوزهها در عراق را نیز مورد بحث قرار داده است. به نوشته کتاب، با هجرت پیامبر اسلام (ص) دوران جدیدی آغاز شد و مسلمانان از طریق آن با تمدنهای شرق و مناطق اطراف مدیترانه در زمینه مسائل سیاسی و اجتماعی و دینی و فرهنگی آشنا شدند. اسلام فرهنگها و سنتهای سرزمینهای را که فتح میکرد دگرگون

Golden Pages: Qurans and other manuscripts from the collection of Qassān al-Shākir

مجموعه‌های از قرآن‌ها و کتاب‌های مذهبی نفیس است
 مجموعه‌ها؛ قرآن‌های خطی (قرآن و علوم قرآنی)

که به بررسی هنر خوشنویسی و تذهیب در این آثار می‌پردازد. بررسی نحوه نگارش متون مقدس، تنها به دلیل وجود جنبه هنری در آن نیست، بلکه نحوه نگارش و صفحه آرایی این قبیل کتاب‌ها خود نمادی از ایمان و اعتقادات مذهبی هنرمندان است. تأکید و توجه مؤلف در این اثر، بیشتر بر انواع قرآن‌ها به خصوص ترجمه‌های ترکی آن در زمان امپراتوری عثمانی است. از جمله قرآن‌های مطرح شده در این کتاب عبارت‌اند از: قرآن‌هایی از دوران حکومت ممالیک در مصر در قرن هفتم، قرآن‌های دوران حکومت عثمانی در قرن سیزدهم، دو جلد قرآن از دوره قاجاریه در ایران و قرآن‌هایی از مراکش، سودان، نیجریه، ترکستان، اندونزی، چین، هند و بلغارستان. نویسنده، خطاطان مشهوری همچون یاقوت مستعصمی و برخی زنان خوشنویس و خطاطان گمنام را نیز معرفی نموده است. این اثر، منبع ارزشمندی برای خوشنویسان، و اسلام شناسان، دانشمندان و دانشجویان علوم قرآنی و تاریخ است.

طایبش، علی احمد

۶۵۸ع - *الفنون الزخرفیة الإسلامیة المبکرة (فی*

العصرین الأموی والعباسی)، قاهره: زهراء الشرق، چاپ اول، ۲۱۰ ص، عربی و انگلیسی، وزیری (شمیز)، عکس؛ در صفحات مختلف، طرح؛ در صفحات مختلف، منابع: ۱۱۲-۱۱۸.

شابک: ۳-۵۷-۰۵۷-۳۱۴-۹۷۷

کد پارسا: B۱۹۰۰۵

هنر - کلیات - تاریخ؛ صنایع دستی

هنرهای تجسمی و برخی از فنون و مشاغل هنری و صنایع دستی عصر اموی و عباسی را معرفی می‌کند. کتاب با بهره‌گیری از منابع تاریخی نگارش یافته است و به اعتقاد نویسنده، هنرهای دستی اسلامی لزوماً برخاسته از متن دین

شابک: ۲۰۷۰۱۱۲۹۰X

کنگره: NK۳۴۳۶,۵/AT K۴۴

کد پارسا: B۲۴۵۹۱

عنوان به لاتین:

L'Art Calligraphique de l'Islam

خوشنویسی و تزیین - تاریخ

پژوهشی درباره سیر تاریخی خط عربی در دوران شکوفایی تمدن اسلامی در دو قرن نهم و دهم هجری است. نویسنده، با استناد به هزاران مورد از نمونه‌های خطی و مدارک ارزشمند تاریخی، تحولات هنر گرافیک، تزیین جلد و خط کتاب‌ها و بناهای مساجد و مدارس و آرامگاه‌ها و کاخ‌ها و نقش قالی‌ها و کاشی‌ها را مورد بررسی قرار داده است و معتقد است با وجود تحولات بزرگی که در هنر خط از زمان نگارش قرآن به بعد رخ داده است اما همواره حروف، محور کار انواع مینیاتوربست‌ها و هنرهای تزیینی قرار داشته و رکن اصلی هنرهای تزیینی عربی به حساب می‌آمده است.

شرفخانی، احمد (۱۳۵۴ -)

۶۵۶ - *انسان، غمگین و*

موسیقی، قم: مشهور، چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه، ۱۵۸ ص، فارسی، رقمی (شمیز)، بها: ۶۵۰۰ ریال، منابع: ۱۵۷-۱۵۸.

شابک: ۰-۴۵-۶۸۶۳-۹۴۴

کنگره: BP۲۳۲/۸۲/SH۴A۸

دیوی: ۲۹۷/۴۸۷۸

کد پارسا: B۲۰۷۲۵

موسیقی - احکام فقهی؛ غنا و موسیقی - احکام (فقه و اصول)

صفت، نیل

۶۵۷E - *صفحات طلائی: قرآن‌ها و دیگر*

نسخه‌های خطی از مجموعه کتابهای قسان ابراهیم

شاکر، آکسفورد؛ انتشارات دانشگاه آکسفورد، ۲۰۴ ص، انگلیسی، رحلی.

شابک: ۰۱۹۹۲۰۱۹۳۵

کنگره: NK۳۴۳۶,۵/S۲۴

کد پارسا: B۲۳۱۰۲

عنوان به لاتین:

لوبون، گوستاو (۱۸۴۱-۱۹۳۱ م)
 ⇐ تاریخ تمدن اسلام و عرب. (شماره ۱۶۲)
 معماری - سبک‌های معماری

مولوی، جلال الدین محمد بن محمد (۶۰۴-۶۷۲ ق)
 ⇐ کلام بهشتی: منتخب اشعار رومی، تفاسیر
 جدید. (شماره ۳۸)
 خوشنویسی و تزیین - نقاشی‌های حاشیه کتاب

نجیب اوغلو، گل رو (۱۹۵۶ م -)
 ۶۶۰- هندسه و تزیین در معماری اسلامی (طومار
 تویقایی)، ترجمه مهرداد قیومی
 بیدهندی، تهران: روزنه، چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه، ۲۸۶
 ص، فارسی، خشتی، نقشه: در صفحات مختلف، طرح: در
 صفحات مختلف، فهراس: اعلام، اصطلاحات، عکس: در
 صفحات مختلف، منابع: ۴۲۵-۴۶۸، سند: در صفحات مختلف.
 شابک: ۹۶۴-۰۲۶-۰۳۳۴-۹۶۴
 کنگره: N۳H۹/N۳A۸۰
 دیویی: ۷۲۰/۹۱۷۶۷۱
 کد پارسا: B۳۱۷۸۰
 عنوان متن ترجمه شده:

Geometry and Ornament in Islamic Architecture - The Topghapi Scroll

⇐ معماری - تزیین و نقوش تزیینی؛ معماری - تزیین
 و نقوش تزیینی

⇐ دربردارنده مباحثی نظری و تاریخی درباره هندسه و
 نقش و تزیین معماری اسلامی است. مترجم، این اثر را
 برای کارشناسان این رشته که گرفتار آسان‌گیری و
 سطحی‌نگری هستند بسیار آموزنده دانسته و با هدف ایجاد
 تحول در این گونه مطالعات آن را ترجمه کرده است. نویسنده،
 بر اساس یکی از طومارهای موجود در کاخ تویقایی
 استانبول که مجموعه‌ای از نقوش برای آجر و کاشی و
 همچنین طرح رسمی‌بندی و مقرنس است، ابتدا با استناد به
 منابع غربی و اسلامی قدیم و جدید به بحثی نظری و تاریخی
 در معماری اسلامی می‌پردازد، آن‌گاه با ارائه فهرستی تحلیلی
 از انواع نقوش طومار، خصوصیات و صفات هر یک را توضیح
 می‌دهد. وی دستیابی به طومار کتابخانه کاخ - موزه تویقایی

نیست، بلکه هنرهایی هستند که در جامعه اسلامی به وجود
 آمده و گسترش یافته‌اند. وی، ابتدا به معرفی آثار و فنون
 اسلامی می‌پردازد و سپس منابع هنر اسلامی را بر
 می‌شمارد. به اعتقاد او هنرهای عصر ساسانی، بیزانسی و
 قبلی از مواردی هستند که هنرمندان اسلامی از آنها الهام
 گرفته‌اند. نویسنده، به تفصیل درباره هنرهای دستی در زمینه
 طلاکاری، شیشه‌سازی، سنگ‌کاری، گچ‌بری، مجسمه‌سازی،
 منبت‌کاری، پارچه‌بافی و رنگ‌کاری سخن می‌گوید.

فلود، قنبار باری

⇐ مسجد جامع دمشق. (شماره ۱۰۶)
 معماری - کلیات - در ابنیه مذهبی - در مساجد

گنزالز، والری

۶۵۹۹- زیبایی و اسلام: زیبایی‌شناسی در هنر و
 معماری اسلامی، لندن: آی. بی. تاوریس با همکاری انجمن
 مطالعات اسماعیلیه، انگلیس.
 شابک: ۱۸۶۰۶۴۶۹۱۳
 کد پارسا: B۲۴۴۴۱
 عنوان به لاتین:

Beauty and Islam: Aesthetics in Islamic
 art and architecture

⇐ زیبایی‌شناسی؛ معماری - تزیین و نقوش تزیینی

⇐ جستاری است در باب زیبایی‌شناسی هنر، فرهنگ
 و تمدن اسلامی که با استفاده از سخنرانی‌های ارائه شده در
 مؤسسه مطالعات اسماعیلیه نگاشته شده است. نویسنده،
 می‌کوشد تا با دیدی پدیدارشناسانه و با شیوه‌ای تحلیلی -
 تشریحی، به بررسی مقوله زیباشناسی در اسلام و تفکر فلاسفه
 اسلامی بپردازد. فصل نخست، به بررسی جنبه‌های گوناگون
 مقولات زشتی و زیبایی در تفکر عرب اختصاص دارد. وی، با
 قیاس و تحلیل آرای ابن حزم، که معتقد به تفسیر ظاهری
 آیات قرآن بود، با نظریات ابن سینا که از مظاهر فلسفه نو
 افلاطونی، و ابن رشد و ابن هیثم، به اثبات این فرضیه
 می‌پردازد که زیباشناسی به عنوان شاخه‌ای از فلسفه، در
 تفکرات جهان اسلام ریشه دارد. سایر فصل‌های کتاب به
 بررسی زیباشناسی برخی بناهای اسلامی و خطوط و
 خوشنویسی‌ها و کاشی‌کاری‌های اسلامی اختصاص دارد.

کد پارسا: B۲۳۱۳۱
عنوان به لاتین:

Islamic Architecture: Form, function and meaning

معماری - کلیات - تاریخ معماری - کلیات - در آئینه مذهبی
 بر خلاف تحقیقات گذشته که بررسی تاریخی ساختمان‌های مستقل و منفرد را دنبال می‌نمودند، این کتاب، که ممتاز شناخته شده و به آن جایزه تعلق گرفته است، به بررسی جامع معماری اسلامی مربوط به قبل از دوران جدید (مدرن) پرداخته است. نویسنده، گونه‌های مختلف ساختمان‌ها را بیان می‌نماید، و به بحث درباره معماری دینی و غیردینی و تجلی ملکوت در هنر زمینی پرداخته است. این اثر مصور، از جمله کتاب‌های مرجع و معتبر در زمینه معماری اسلامی است.

ترکیه را کشف مهمی دانسته که نکات عمده‌ای برای شناخت تاریخ معماری اسلامی و کل تاریخ معماری در بر دارد و می‌تواند تعامل علم و هنر را روشن نماید و نظریه‌های مربوط به هنرهای تزیینی و انتزاعی، زیباشناسی و نظریه‌های مربوط به ادراک بصری را به هم مرتبط سازد. به باور نویسنده، این طومار متعلق به ایران اواخر قرن نهم یا دهم است و در نوع خود سندی کم‌نظیر به شمار می‌آید.

هیلنبراند، رابرت

۶۶۱E - معماری اسلامی: فرم، کارکرد و

مفهوم، ادینسبورگ: انتشارات دانشگاه ادینسبورگ، ۶۲۰

ص، انگلیسی، وزیری.

شابک: ۰۷۴۸۶۱۳۷۹X

کنگره: BP۱۸۹,۳ . T۳۸

دیویی: ۲۹۷,۴/۱ ۲۱

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 پرتال جامع علوم انسانی